

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

5 februari 2002

GEDACHTEWISSELING

**met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering,
over de Vlaamse inspanningen, vorderingen en realisaties in het kader
van het Belgische EU-voorzitterschap – overzicht, evaluatie en nabeschuwing**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Johan Sauwens.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering	4
I.1. De positie van de regio's met wetgevende bevoegdheid	4
I.2. Het draagvlak van de Europese Unie bij de bevolking, en meer specifiek bij de jeugd, versterken	5
I.3. Verdere uitvoering van de besluiten van de Europese Raad van Lissabon (maart 2000)	6
I.4. Algemene besluiten	7
II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	8
II.1. Tussenkoms van de heer Freddy Sarens	8
II.2. Tussenkoms van de heer Patrick Hostekint	9
II.3. Tussenkoms van de heer Stefaan Platteau	11
II.4. Tussenkoms van de heer Jacques Laverge	12
II.5. Tussenkoms van de heer André Denys	12
II.6. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire	13
II.7. Tussenkoms van de heer Etienne Van Vaerenbergh	14
II.8. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter	14
III. Antwoorden van de minister-president	14
BIJLAGE : 'Het EU-voorzitterschapsbudget : een overzicht'	17

DAMES EN HEREN,

Op 10 januari 2002 vond in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden een gedachtewisseling plaats met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de Vlaamse inspanningen, vorderingen en realisaties in het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap – overzicht, evaluatie en nabeschuiving.

De gedachtewisseling kadert binnen de afspraak die in de commissie is gemaakt om tweemaandelijks met de minister bevoegd voor Buitenlandse Aangelegenheden van gedachten te wisselen over Europese aangelegenheden. Aangezien de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, binnen de Vlaamse regering bevoegd is voor de coördinatie van de werkzaamheden in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie, en de gedachtewisseling handelt over de Vlaamse inspanningen en realisaties in het kader van dit Belgische voorzitterschap, werd de gedachtewisseling gehouden met de heer Patrick Dewael, en niet met de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid.

I. Toelichting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering

De heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering stelt voor deze gedachtewisseling te beperken tot het evalueren van de inspanningen die gedaan werden voor de prioriteiten die Vlaanderen zelf naar voren heeft geschoven voor het Belgische voorzitterschap van de EU. Daarnaast kan het ook interessant zijn om te bekijken wat eventueel nuttige acties voor de toekomst kunnen zijn. De Vlaamse ministers die een Europese ministerraad voorzaten, zijn overigens graag bereid om in deze commissie verduidelijking te komen geven over de resultaten met betrekking tot hun bevoegdheidsdomein, wanneer de commissie hen daartoe uitnodigt.

De resultaten van het Belgische voorzitterschap worden door de federale overheid bekendgemaakt. De minister-president stelt dat hij wel de opdracht gaf om een brochure uit te geven waarin de Vlaamse inspanningen en resultaten worden vermeld. De brochure zal in de loop van de maand februari beschikbaar zijn.

1.1. De positie van de regio's met wetgevende bevoegdheid

De eerste Vlaamse prioriteit was het versterken van de positie van de regio's met wetgevende bevoegdheid. In dat verband is vooral de Conventie van belang, waarin vertegenwoordigers van de nationale regeringen en parlementen, het Europees Parlement en de Europese Commissie, samen met een vertegenwoordiging van de kandidaat-lidstaten, tussen begin 2002 en – ten laatste – juni 2003 de objectieven van Nice zullen uitdiepen.

Inmiddels is de heer Giscard d'Estaing tot voorzitter benoemd, en de heren Jean-Luc Dehaene en Giuliano Amato tot ondervoorzitters. Zij leiden een presidium waarin de verschillende componenten van de Conventie vertegenwoordigd zijn.

De bedoeling van de Verklaring van Laken was niet om antwoorden te formuleren, wel om een aantal pertinente vragen te stellen om zo het debat te openen, de werkzaamheden van de Conventie te sturen, en de weg te effenen voor een meer transparante en efficiënte Unie. De belangrijkste vragen die in de Verklaring van Laken worden geformuleerd, betreffen de bevoegdheidsverdeling, de beleidsinstrumenten, de instellingen, de democratische legitimiteit en de Europese Grondwet. Ook de positie van de regio's met wetgevende bevoegdheid kwam aan bod. Nu is het aan de Conventie om te trachten antwoorden te formuleren.

De eisen van de constitutionele regio's waren deelname aan de Conventie en hun vermelding in de Verklaring van Laken voor de thema's die voor hen belangrijk zijn. In de drie onderdelen van de Verklaring staan verwijzingen naar de regio's met als doel de eigenheid en de regelgeving in de lidstaten en de regio's niet volledig te laten opsorpen door Europa, en de regio's, waarvan de grondwet dat toelaat, uitdrukkelijk als actor bij de bevoegdheidsverdeling te vermelden. Er is bijvoorbeeld sprake van het dagelijks beheer en de uitvoering van het beleid over te laten aan de lidstaten en regio's en hen te vrijwaren van een sluipende Europese bevoegdheidsuitbreiding. In de Verklaring staat ook dat een delegatie van het Comité van de Regio's, waarin zowel regio's, steden als wetgevende regio's vertegenwoordigd zijn, als waarnemer aan de Conventie zal deelnemen. Het is belangrijk dat voor het eerst de regio's met wetgevende bevoegdheid worden vermeld in een document van het hoogste politiek orgaan van de EU. Dit is onder meer het resultaat van de Vlaamse eisen die, ondanks bezwaren van voornamelijk Spanje, gunstig onthaald werden door het voorzitterschap en opgenomen werden in de Verklaring.

Door een aantal impliciete en expliciete verwijzingen naar de regio's in de Verklaring zal de regionale dimensie opgenomen worden in de agenda van de Conventie. Het mandaat van de Conventie is in vragende vorm opgesteld in de Verklaring. Dit betekent dat nog niets verworven is, maar vermoedelijk zal het mandaat zoals het in de Verklaring is opgesteld, toch wel de werkzaamheden van de Conventie bepalen. Beide ondervoorzitters van de Conventie, die zeer nauw bij de opstelling van de Verklaring waren betrokken, zullen hier ook voor zorgen. De hervormingen die naar voren geschoven worden door de Conventie moeten nadien wel nog worden goedgekeurd door de Intergouvernementele Conferentie (IGC). Daarom is het belangrijk dat de regio's met wetgevende bevoegdheid druk blijven uitoefenen, niet enkel ten aanzien van de Conventie, maar ook intern in hun eigen lidstaat. Zo moet Vlaanderen druk blijven uitoefenen ten aanzien van het federale niveau.

De minister-president stelt dat hij tijdens de vorige gedachtewisseling reeds beklemtoonde dat het belangrijk is dat de wetgevende regio's aan de Conventie deelnemen en dat er een voorzitter wordt aangeduid die de regionale standpunten gunstig gezind is. Intussen is de heer Valéry Giscard d'Estaing als voorzitter van de Conventie aangeduid. Vermeldenswaardig is dat de heer Giscard d'Estaing voorzitter is van de Conseil Régional d'Auvergne en erevoorzitter van de grote en dynamische vereniging Conférence des Régions Périmériques et Maritimes d'Europe. Hij staat de laatste jaren daarenboven bekend als een verdediger van meer federalistische standpunten in Europa. De twee ondervoorzitters, de heren Jean-Luc Dehaene en Giuliano Amato, zijn beiden pro-Europese oud-premiers, en komen uit lidstaten waar de regio's een belangrijke rol spelen.

De regio's kunnen aan de Conventie deelnemen via het Comité van de Regio's, én voor wat België betreft ook via de parlementaire delegaties. Aangezien er in ons land geen hiërarchie is tussen de rechtsnormen, kunnen immers zowel leden van de nationale als regionale parlementen deel uitmaken van de parlementaire delegatie in de Conventie. Het Comité van de Regio's kan zes vertegenwoordigers afvaardigen naar de Conventie. De verschillende componenten van het Comité van de Regio's, met name de steden, de administratieve regio's en de regio's met wetgevende bevoegdheid, zullen daarbij wel aan bod moeten komen. Vermoedelijk zal het gaan om driemaal twee vertegenwoordigers.

Er moet een sterkere samenwerking tussen de regio's met wetgevende bevoegdheid worden nagestreefd. Daarvoor is de Vlaamse technische ondersteuning belangrijk. Minister Van Grembergen heeft bij de universiteiten van Leuven en Gent een studie besteld in het licht van de volgende IGC. Deze studie kan echter ook worden gebruikt ter ondersteuning van de werkzaamheden van de Conventie.

1.2. Het draagvlak van de Europese Unie bij de bevolking, en meer specifiek bij de jeugd, versterken

De tweede doelstelling van Vlaanderen was om het draagvlak van de Europese Unie bij de bevolking, en vooral bij jongeren, te versterken. In dit kader werd de campagne 'Vlaanderen brengt Europa boven water : de Vlaamse Euronauten' gelanceerd. Over deze campagne werd reeds een interpellatie aangekondigd. De minister-president stelt daarom voor dat de vragen over deze campagne zouden worden gesteld op het ogenblik van de interpellatie. Hij zal daarom ook slechts kort ingaan op de bedoelde campagne.

Uitgangspunt van de campagne was de groeiende kloof tussen Europa en de jeugd. Het centrale element van de campagne was een website die Europa moest vertalen naar jongeren. Jongeren vonden er onder meer informatie over het belang van het Belgische voorzitterschap voor Vlaanderen, over de Europese Unie en over de locatie van de Euroboten. Tijdens de campagne scoorde de website ongeveer 118.000 hits. Dat is heel behoorlijk. Daarnaast werd er een bootexpo georganiseerd tussen 22 november en 12 december. Een boot meerde aan in Brussel, Gent, Leuven, Brugge, Antwerpen en Hasselt. Jongeren konden er informatie vinden over de thema's 'reizen, leren en werken', 'onderwijs en wetenschap', 'kunst en cultuur', 'natuur en leefmilieu', 'sport en jeugd'. Ze konden ook deelnemen aan een wedstrijd 'Journalist voor een uur' en zo een journalistieke opdracht winnen. In samenwerking met TMF werden interviews afgenomen van Vlaamse rolmodellen over wat Europa voor hen betekent. Het succes van dit initiatief viel aanvankelijk tegen, mede door de slechte timing tijdens de kerstexamens, maar later kwamen er toch meer bezoekers opdagen.

Er werden ook acties gevoerd in het kader van de EU-raden Onderwijs en Jeugd. Beide raden waren bijzonder succesvol. Er werden belangrijke punten goedgekeurd die Europa voor de burger en voor de jongeren in de eerste plaats meer zichtbaar moeten maken. Zo werd er aandacht besteed aan

de taaldiversiteit, een Europese ruimte voor levenslang leren, het witboek 'Een nieuw élan voor de Europese jeugd', en het jongerenvrijwilligerswerk in Europa.

Uiteindelijk is gebleken dat het niet eenvoudig is om Europa op een bevattelijke manier aan de Vlamingen voor te stellen. De campagne om Europa beter te leren kennen, mag daarom niet eenmalig zijn. In de toekomst zullen vooral de eerst aangesproken beleidssectoren, met name onderwijs, jeugd en cultuur hier verder aandacht aan moeten besteden. Het Belgische voorzitterschap, de verschillende raden en de Verklaring van Laken blijven voor de meeste burgers, zeker voor jongeren, een ver-van-mijn-bed-show. Pas bij concrete gebeurtenissen zoals de invoering van de euro, wordt Europa een gespreksthema bij de bevolking, en ontwikkelt er zich een levendig debat over de Europese Unie. Het is echter bijzonder belangrijk om ook los van concrete aanleidingen, acties te blijven voeren.

1.3. Verdere uitvoering van de besluiten van de Europese Raad van Lissabon (maart 2000)

De derde Vlaamse prioriteit was om de besluiten van de Europese Raad van Lissabon (maart 2000) verder uit te voeren. In Lissabon werd een ambitieuze doelstelling naar voren geschoven : tegen het jaar 2010 van Europa 'de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld' maken 'die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang'. Sinds de Europese Raad in Göteborg (juni 2001) is daar een derde pijler bijgekomen, met name een strategie voor duurzame ontwikkeling.

Op 9 maart 2001 heeft de Vlaamse regering een eerste Vlaams voortgangsrapport inzake de Lissabon-strategie aangenomen. Op 22 november 2001 ondertekenden de Vlaamse regering en het middenveld het Pact van Vilvoorde. De 21 doelstellingen voor de eenentwintigste eeuw die daar worden geformuleerd, maken dit pact tot een Vlaams Lissabon-proces. Zoals in het Lissabon-proces is in het pact een economische, een ecologische en een sociale dimensie aanwezig. Ook het eindpunt van het pact en dat van het Lissabon-proces zijn hetzelfde, met name 2010. Bovendien wordt zoals in het Lissabon-proces de voortgang getoetst aan de hand van indicatoren.

Niettegenstaande de diverse deel-doelstellingen van het Lissabon-proces heel vaak ambitieus zijn, is in Vlaanderen reeds heel wat vooruitgang ge-

boekt. Het volgende formele voortgangsrapport zal worden opgesteld met het oog op de Europese Raad van Barcelona op 15 en 16 maart 2002.

De verslechterde economische vooruitzichten mogen geen reden zijn om de engagementen ten aanzien van de Lissabon-doelstellingen te laten varen. Integendeel, de inspanningen moeten nog worden opgevoerd. Tijdens het Belgische voorzitterschap hebben de Vlaamse vertegenwoordigers op de diverse fora tal van inspanningen geleverd om thema's die binnen de actieradius van het Lissabon-proces vallen, op de Europese agenda naar voren te schuiven.

Tijdens de onderwijsraad van 29 november 2001 is het Vlaamse voorzitterschap er bijvoorbeeld in geslaagd om de vijftien lidstaten en de Europese commissie op één lijn te brengen achter het tussentijdse verslag in verband met de onderwijsdimensie van Lissabon. Dat is een hele prestatie aangezien voor elk deelaspect rekening moet worden gehouden met de onderscheiden stelsels in de verschillende lidstaten en met de respectieve bevoegdheden van de Unie en de lidstaten.

Ook op het vlak van werkgelegenheid was er vooruitgang. Onder het Belgische voorzitterschap werden 21 nieuwe indicatoren goedgekeurd. Vlaanderen zet zich ten volle in voor de realisatie van de Belgische topprioriteit op het vlak van het Europees werkgelegenheidsbeleid, met name het verhogen van de aandacht voor de kwaliteit van de werkgelegenheid en van het werk (niet enkel méér maar ook betere banen). Daartoe heeft het Belgische voorzitterschap die 21 nieuwe indicatoren laten goedkeuren.

Het gemeenschapsoctrooi is gelanceerd in Lissabon. Het was de bedoeling het gemeenschapsoctrooi te realiseren voor eind 2001. Dit was een duidelijke prioriteit van het Belgische voorzitterschap. Het gemeenschapsoctrooi beoogt een bijdrage te leveren aan de realisatie van de dynamische kenniseconomie, door een kostenbesparing voor de bedrijven via een gezamenlijk communautair patent.

Het Belgische voorzitterschap heeft al het mogelijke gedaan om een aanvaardbare oplossing voor iedereen uit de brand te slepen, maar kon op de raad Interne Markt, noch in Laken een akkoord krijgen. Frankrijk en Duitsland verwierpen de laatste compromisvoorstellen. Spanje zal echter het Belgische voorstel opnieuw als basis gebruiken voor verdere bespreking.

Voor Vlaanderen is een gepast evenwicht op institutioneel en economisch vlak van belang. Institutioneel is een aangepaste regeling van het taalgebruik nodig, zodat onze bedrijven niet gediscrimineerd worden en het Nederlands niet zomaar uit de boot valt. Voor de Vlaamse economie zijn het VEV en UNIZO grote voorstander van een goedkoper patent, zodat ook KMO's hun uitvindingen kunnen beschermen.

1.4. Algemene besluiten

Vlaanderen was met zijn drie prioriteiten minder ambitieus dan de federale overheid, die er zestien naar voren heeft geschoven. De gestelde prioriteiten zijn wel belangrijk voor Vlaanderen. Het aantal prioriteiten is ook niet zo belangrijk. Een van de kritieken op het Belgische voorzitterschap was trouwens dat er te veel prioriteiten werden geformuleerd.

Vlaanderen heeft heel constructief bijgedragen tot de organisatie van het Belgische voorzitterschap. De administratie heeft meer dan het nodige gedaan voor een goede voorbereiding en de juiste omkadering en de vorming van haar ambtenaren.

De Vlaamse initiatieven en het Vlaamse voorzitterschap van de raden voor onderwijs, jeugd en toerisme zijn vlot verlopen. Het is wel nodig de vakdepartementen te blijven wijzen op het belang van Europa voor hun domein. De Vlaamse bevoegdheid voor buitenlands beleid is nog vrij recent. Daarom is het belangrijk de Europese reflex aan te wakkeren in de relatief jonge administratie Buitenlands Beleid, én bij alle vakadministraties. Zij anticiperen soms onvoldoende op belangrijke Europese besluitvorming. Deze reflex is ook belangrijk in het kader van de omzetting van Europese richtlijnen.

Door het optreden van de deelstaten heeft België aangetoond over sterke regio's te beschikken. Het Belgische model is complex en roept vaak vragen op, maar het functioneert intussen wel. De mededeling dat de raden zouden worden voorgezeten door deelstaatministers, werd vaak op ongeloof onthaald. De media-aandacht voor het voorzitterschap van de deelstaatministers was overigens zeer gering. De Belgische pers heeft hier nog minder aandacht aan besteed dan de buitenlandse pers. In *Le Monde* verscheen bijvoorbeeld een zeer interessante bijdrage over het feit dat in België voor het eerst deelstaatministers volwaardige voorzitters waren van EU-ministerraden. In de Belgische media werd hier weinig aandacht aan besteed. Het is algemeen zo dat de pers eerder aandacht schenkt

aan slecht nieuws of incidenten dan aan belangrijke institutionele veranderingen op Europees vlak.

De Europese profilering van de regio's met wetgevende bevoegdheden is politiek succesvol geweest. Het overmaken van bepaalde prioriteiten door zeven sterke constitutionele regio's aan het Belgische voorzitterschap en het voor het eerst inschrijven van het begrip constitutionele regio in de Verklaring van Laken, vormen daarvan het bewijs. Op de conferentie van Luik (15 en 16 november 2001) werd bovendien beslist dat de samenwerking tussen de zeven regio's zal worden uitgebreid. Vlaanderen en Wallonië hebben een voortrekkersrol gespeeld op het vlak van het benadrukken van het begrip regio met wetgevende bevoegdheid. Dit is nog steeds een delicate kwestie binnen het Comité van de Regio's. Sommige steden, provincies en regio's voelen zich bedreigd, ten onrechte want als men in de toekomst het begrip 'regio' Europees wil versterken, dan zullen een aantal sterke regio's daartoe het initiatief moeten nemen.

Vlaanderen moet niet alleen proactief worden betrokken bij de Europese besluitvorming die betrekking heeft op domeinen waarvoor de deelstaten bevoegd zijn, maar moet ook achteraf bijdragen tot de realisatie van de Europese regelgeving. Een dergelijke houding getuigt van maturiteit.

Het blijkt moeilijk om de Europese gedachte bij de bevolking te laten aanslaan. De mediacampagne kende slechts een gedeeltelijk succes. Verdere inspanningen op het vlak van onderwijs, jeugd en verenigingen moeten volgen. Als burgers enkel iets horen over Europa bij topvergaderingen en anti-globalistische manifestaties, blijft het beeld te beperkt. Dat democratisch deficit moet uit de wereld worden geholpen en alle voorstellen van deze commissie om hier iets aan te doen, zijn welkom.

De prioriteiten van het Belgische voorzitterschap zullen in de komende jaren relevant blijven. De Vlaamse regering zal ook in de toekomst de vruchten plukken van de activiteiten die ze heeft ontplooid tijdens het voorzitterschap. Zo moet de nieuwe IGC tegen 2004 de rol en de status van de regio's met wetgevende bevoegdheden verder versterken, hetgeen onder meer zal moeten gebeuren via het opvolgen van de werkzaamheden in het kader van de Conventie. De tweede prioriteit blijft om de burger en de jeugd te wijzen op de talrijke verdiensten van Europa en de impact op het dagelijkse leven. De derde prioriteit is de ambitie om tegen 2010 een van de Europese topregio's te worden, onder meer door de verwezenlijking van de doelstellingen van het Lissabon-proces.

II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

II.1. Tussenkoms van de heer Freddy Sarens

De heer Freddy Sarens vangt aan met enkele algemene beschouwingen. Het Belgische voorzitterschap creëerde heel grote verwachtingen, waarbij zestien prioriteiten naar voren werden geschoven. De inhoud van de Verklaring van Laken valt uiteen in drie grote luiken : een analyse van de situatie, een aantal vragen en uiteindelijk de Conventie. De eerste twee delen bevatten geen nieuwigheden. Voorts zijn de vragen die in de Verklaring worden opgeworpen terecht, maar wel zeer algemeen. De Conventie op zich is natuurlijk belangrijk. Er werd een bepaalde procedure en timing afgesproken, en een voorzitter en twee onder-voorzitters aangeduid. De agenda van de Conventie is echter zeer vrij. De lidstaten zijn geen verbintenis aangegaan om bepaalde zaken te bereiken. De volgende IGC blijft volledig vrij om te beslissen hoe ze met het werk van de Conventie zal omgaan. Het zou beter zijn geweest indien de Verklaring terzake sterker bindend was.

Van de oorspronkelijke prioriteiten vindt de spreker weinig terug, behalve dat er indicatoren werden afgesproken en resultaten geboekt inzake armoedebestrijding en arbeid. Op het vlak van het asielbeleid werd daarentegen niet veel bereikt.

De spreker stelt dat zijn fractie de prioriteiten van Vlaanderen steeds heeft gesteund. Hij merkt evenwel op dat er in de Verklaring van Laken slechts sprake is van het woord 'regio's' wanneer het gaat over subsidiariteit. Dit mag zeker niet als een overwinning worden voorgesteld. De spreker stelt dat hij meer had verwacht van de Verklaring. Er is geen enkele verbintenis ten aanzien van de regio's. De regio's worden enkel even vermeld. Vlaanderen heeft inderdaad een voortrekkersrol gespeeld, maar er werd zo goed als geen enkel concreet resultaat bereikt. De spreker stelt dat hij bij de vorige gedachtewisseling voorspelde dat het moeilijk zou zijn om op dit vlak resultaten te bereiken, omdat een aantal landen totaal niet geïnteresseerd zijn in de regio's.

In het luik over de werking van de Europese instellingen in de Verklaring van Laken staat dat de kloof tussen de burger en Europa moet worden gedicht, en dat het Europees parlement, de Commissie en de Raden dicht bij de burgers moeten worden gebracht. Het Comité van de Regio's wordt in dat hoofdstuk echter niet eens vermeld. Strikt juri-

disch is dat correct omdat het Comité nog geen Europese 'instelling' in de strikte zin van het woord is, maar het Comité zou wel moeten worden vermeld wanneer men in de toekomst een grotere rol aan de regio's wil toekennen. Het Comité wordt ook nergens geherdefinieerd of krijgt nergens een bijkomende opdracht. Het Comité wordt wel vermeld in het hoofdstuk over de Conventie. Er staat daar dat het Comité 'waarnemers' mag afvaardigen naar de Conventie. De afvaardiging van het Comité is dus geen volwaardige partner. Dat is toch geen grote stap vooruit. Het is overigens niet juist dat het voor de eerste maal is dat het Comité van de Regio's in een officieel document wordt vermeld. Ook in het Verdrag van Maastricht wordt een opdracht toegekend aan het Comité.

De heer Stefaan Platteau merkt op dat de voorzitter van de Europese Commissie, de heer Prodi, in het Comité van de Regio's heeft verklaard dat het Comité zichzelf moet waarmaken. De Verklaring van Laken is de officiële erkenning van het bestaan van het Comité en van het feit dat het kan deelnemen aan het uitbreidingsproces. Dat is toch een enorme stap vooruit.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, merkt op dat er twee mogelijkheden waren om de regio's bij de Europese besluitvorming te betrekken, ofwel via het Comité van de Regio's, ofwel rechtstreeks. Er werd duidelijk gekozen voor de eerste werkwijze.

De heer Freddy Sarens merkt op dat de regio's met wetgevende bevoegdheid in het document bovendien worden gelijk gesteld met steden en gemeenten.

De minister-president antwoordt dat dat niet correct is. Het Comité van de Regio's bestaat uit verschillende soorten regio's : steden en provincies, administratieve regio's, maar ook sterke regio's met wetgevende bevoegdheden. Meerderheid en oppositie hebben er al altijd op gewezen dat die samenstelling voor de regio's met wetgevende bevoegdheid als een rem werkt. Op dit ogenblik is het Comité binnen de EU evenwel het enige erkende orgaan waarin regio's vertegenwoordigd zijn. Het Comité werd opgericht in het Verdrag van Maastricht. De regio's met wetgevende bevoegdheid proberen nu de regionale benadering te stimuleren. Ze doen dat ook buiten het Comité, zonder dat ze dat orgaan daarom overboord willen gooien.

De minister-president stelt dat de vooruitgang qua regio-impact op Europees vlak uitsluitend te danken is aan de inspanningen van een aantal sterke regio's, maar men kan er niet omheen dat een aantal lidstaten dat absoluut niet willen. De Spaanse premier en huidige EU-voorzitter Aznar bijvoorbeeld is om binnenlandse redenen gekant tegen een regionale benadering van de Europese Unie. Om deze reden stelt de minister-president het eens te zijn met de analyse die de heer Karim Van Overmeire tijdens de vorige gedachtewisseling formuleerde. Hij pleitte er toen voor om met verschillende snelheden te werken, om zo niet in te gaan tegen de intern constitutionele situatie in bepaalde centraal gestuurde lidstaten.

De minister-president benadrukt dat het resultaat voor de regio's met wetgevende bevoegdheid in de Verklaring van Laken niet groot is omdat een aantal lidstaten geen voorstander zijn van de regionale benadering. Het is niet zo dat de Vlaamse of de federale regering dit dossier niet of onvoldoende heeft aangekaart. België deed een voorstel, maar dat moest worden afgezwakt omdat niet iedereen ervoor gewonnen was. Dat is de manier waarop de Europese integratie moeizaam verder vooruitgang boekt. Het heeft dan ook geen zin om zich in het Vlaams Parlement te willen profileren over de rol van de regio's. Men zou beter allemaal achter hetzelfde project staan.

De heer Freddy Sarens antwoordt dat hij het eens is met de doelstellingen, maar dat hij enkel het enthousiasme over de resultaten wil relativeren.

De spreker stelt vast dat België twee parlementsleden mag afvaardigen naar de Conventie. Hij veronderstelt dat geopteerd zal worden voor een Waals en een Vlaams parlements lid. Wordt het iemand uit het federale dan wel uit een regionaal parlement? Of kan er misschien een gemeenschapssenator worden afgevaardigd?

Minister-president Patrick Dewael merkt op dat dit niet als minimalistisch mag worden afgedaan, omdat dit behalve voor België voor geen enkele andere lidstaat mogelijk is. Het zou bovendien een duidelijk teken zijn ten aanzien van het buitenland als een relatief klein land een parlements lid uit een deelstaatsparlement of een gemeenschapssenator kan afvaardigen.

De heer Freddy Sarens gaat even in op de tweede Vlaamse prioriteit, het vergroten van het draagvlak voor Europa bij de bevolking. Hij stelt vast dat de invoering van de euro een zeer concrete zaak is die

de burgers ertoe brengt de voor- en nadelen van Europa te bespreken. Topvergaderingen geven inderdaad eerder een negatief dan een positief beeld van Europa.

De spreker stelt dat hij in het kader van het Benelux-parlement belast is met het schrijven van een rapport over het jeugdbeleid. In dat verband heeft hij de totstandkoming van een Witboek voor de Jeugd gevolgd. De spreker betreurt dat diegenen die op het terrein actief zijn, zoals plaatselijke jeugdbewegingen en het onderwijs, daarbij nauwelijks werden betrokken. Ze waren zelfs niet op de hoogte van deze activiteiten. Dit is een gemiste kans, want dit was een uitgelezen moment om bij de jongeren interesse te wekken voor Europa.

De spreker vraagt of de minister een stand van zaken kan bezorgen in verband met de implementatie van het Lissabon-proces, het liefst geordend naargelang de bevoegdheden van de ministers. Misschien moet er worden gewacht tot het volgende voortgangsrapport dat zal worden opgesteld met het oog op de Europese Raad van Barcelona op 15 en 16 maart 2002?

De heer Freddy Sarens vraagt verder welke middelen de Vlaamse overheid heeft uitgetrokken voor de begeleiding van het voorzitterschap en waaraan die middelen precies werden besteed. De minister-president belooft de informatie voor het verslag te bezorgen (zie bijlage 'het EU-voorzitterschapsbudget : een overzicht').

Tussen de documenten die verspreid werden naar aanleiding van het Belgische voorzitterschap vond de heer Freddy Sarens ook een document van de SERV die een oefening heeft gemaakt over hoe er wordt opgetreden ten aanzien van Europa, dit op drie niveaus : Europa, België en Vlaanderen. Misschien is het interessant om de SERV eens in deze commissie uit te nodigen om hierover een toelichting te komen geven. Hun invalshoek is immers ruimer dan zuiver politiek. De voorzitter stelt voor dat dit tijdens de regeling van de werkzaamheden wordt geregeld.

II.2. Tussenkoms van de heer Patrick Hostekint

De heer Patrick Hostekint stelt dat hij in zijn evaluatie van het Belgische EU-voorzitterschap een onderscheid zal maken tussen het federale en het Vlaamse niveau.

In vergelijking met de ambities van de federale regering, vervat in zestien prioriteiten, valt de Verklaring van Laken zeer mager uit. Aan het einde van het voorzitterschap is men niet tot besluiten gekomen, behalve dan over de de facto vestiging van een aantal agentschappen. Fundamentele beslissingen worden echter vooruitgeschoven. Een van de prioriteiten was de voorbereiding van de uitbreiding van de EU. Terzake is niets beslist. Ook met betrekking tot de besluitvorming, met name de overgang van unanimiteit naar een gekwalificeerde meerderheid, werden geen knopen doorgehakt. Tal van vragen worden overgelaten aan de Conventie, maar deze kan geen beslissingen nemen. Ze kan enkel aanbevelingen formuleren. Uiteindelijk zullen de beslissingen door de staatshoofden moeten worden genomen.

De resultaten van het Belgische EU-voorzitterschap zijn mager. Het Belgische voorzitterschap heeft wel een aantal handicaps gekend, zoals de gebeurtenissen van 11 september in de VS, de oorlog in Afghanistan en de spanningen in het Midden-Oosten. Het voorzitterschap heeft daar tijd en energie aan moeten besteden.

De voornaamste resultaten van het Belgische voorzitterschap werden door de Vlaamse regering binnengehaald. Op Vlaams niveau waren de ambities beperkter. Er waren drie prioriteiten: het versterken van de regio's met wetgevende bevoegdheid, het vergroten van het draagvlak voor Europa bij de bevolking en de verdere implementatie van de Verklaring van Lissabon.

De Vlaamse regering is op een zeer efficiënte manier opgetreden. De spreker stelt positiever gestemd te zijn dan de heer Freddy Sarens, die zei dat de regio's in de Verklaring van Laken enkel even worden vermeld, en die eraan twijfelt of daar veel van zal terechtkomen. De heer Patrick Hostekint vindt het belangrijk dat de regio's zijn vertegenwoordigd in de Conventie, weliswaar als waarnemer. Ze krijgen in de toekomst ook een duidelijke opdracht. De regio's hebben ook een belangrijke opdracht te vervullen inzake het creëren van een groter draagvlak voor Europa bij de bevolking. Zij staan immers dicht bij de bevolking. Begin 2001 hebben de zeven regio's met wetgevende bevoegdheid een politieke verklaring opgesteld. Daarvan zijn concrete resultaten terug te vinden in de Verklaring van Laken. Dat is belangrijk.

In zijn uiteenzetting bestempelde de minister-president de euro als het eerste tastbare resultaat van Europa voor de bevolking. De heer Patrick Hostekint is het met de minister-president eens dat de

euro een middel is om de bevolking bewust te maken van het bestaan van Europa. De spreker herinnert zich ook dat de minister-president in zijn uiteenzetting stelde dat het niet zo mag zijn dat de bevolking enkel via betogingen van anti-globalisten in contact komt met Europa.

De minister-president repliceert dat de euro niet het eerste tastbare resultaat van Europa is, maar wel een bijkomende concrete realisatie die de Europese constructie tastbaar maakt voor de bevolking. Algemeen kan ook worden gesteld dat de bevolking slechts met Europa wordt geconfronteerd via twee media-events, met name de halfjaarlijkse Europese topontmoetingen en de daarmee gepaard gaande demonstraties van antiglobalisten. Hierdoor wordt het gevoel van democratisch deficit nog versterkt.

De heer Patrick Hostekint stelt dat hij het niet eens is met de minister-president. Hij interpreteert de groei van de antiglobalistische beweging integendeel als een teken dat de mensen met Europa bezig zijn. De beweging groeit, vooral bij de jongeren. Zo waren er in Brussel bij de betogingen 50.000 tot 100.000 mensen aanwezig. Men mag deze mensen niet zonder uitzondering als oproerkraaiers bestempelen. In vergelijking met Italië zijn de excessen in Brussel zeer beperkt gebleven en dat is de verdienste geweest van de politie. Als er in Italië een dode is gevallen, dan is dat te wijten aan de ordehandhavers.

De heer Karim Van Overmeire stelt dat de politie in Brussel helemaal niet is opgetreden, zogenaamd om erger te vermijden. Nochtans werd er niet op een normale manier betoogd. Er werden zelfs auto's vernield.

De heer Patrick Hostekint vervolgt dat het democratisch deficit van Europa te wijten is aan het feit dat de Europese constructie niet duidelijk is voor de bevolking. De Conventie wordt gecreëerd om de beslissingen vooruit te kunnen schuiven, dit omdat de Europese Top geen beslissingen kon nemen bij een gebrek aan consensus tussen de verschillende regeringen. De bevolking maakt zich dan ook de bedenking waarom die constructie nodig is en hoeveel geld dat zal kosten. Men is wel begaan met Europa en met de euro, maar men stelt zich vragen over de toekomst. Zo vreest men dat de uitbreiding van de Europese Unie tot 25 landen gevolgen zal hebben voor de tewerkstelling.

De groei van de antiglobalistische beweging is een verrijking voor Europa en voor de Europese constructie. De bevolking is niet gekant tegen Europa,

maar wil wel een socialer en ecologischer Europa dat zich bezighoudt met het individu en met bepaalde groepen. Men wil geen Europa dat het individu in functie stelt van de economie. Dat zijn zeer eerlijke bedoelingen van de antiglobalistische beweging. De minister-president heeft een aantal inspanningen gedaan om de impact van Europa op de bevolking duidelijk te maken via internet en de scholen. De spreker vindt dat zeer positief. Hij vindt het ook de verdienste van premier Verhofstadt dat hij een gesprek is aangegaan met de antiglobalistische beweging. De spreker zou het op prijs stellen als Vlaanderen dit voorbeeld volgt en in deze commissie een vertegenwoordiging van de antiglobalistische beweging zou uitnodigen. Dat zou een totaal ander beeld geven van het groeiende aantal antiglobalisten.

De spreker maakt de vergelijking met de antirakettenbeweging in de jaren '80. Toen betoogden ongeveer 300.000 mensen in Brussel, zonder een enkel incident. Toen ook werd gezegd dat er achter die beweging agitatoren zaten, zoals dat nu ook beweerd wordt van de antiglobalisten. Dat is mogelijk. De antirakettenbeweging heeft wel bereikt dat de raketten uit Florennes verwijderd zijn. De druk van de publieke opinie is zeer groot. Europa en de Europese constructie worden momenteel alleen beheerst door een aantal zeer grote economische en agrarische belangengroepen. Die bepalen het beleid in Europa en hebben gezorgd voor het democratische deficit bij de bevolking.

De spreker besluit dat de Verklaring van Laken geen groot succes is geweest. De Belgische ministers komen er wel niet slecht uit in vergelijking met de Top van Nice, waar het alleen ging over de stemmenverdeling in de Europese raden. Nu zijn toch enkele, zij het zeer beperkte, concrete resultaten bereikt, bijvoorbeeld met betrekking tot de Europese interventiemacht. Zo zal Europa met de 15 lidstaten deelnemen aan een VN-vredesmacht in Afghanistan. Dat is belangrijk. Dit kan de voorbode zijn van een Europese interventiemacht. De grote vragen over de toekomst van Europa zijn evenwel uitgesteld en doorgeschoven naar een intermediair orgaan, met name de Conventie. De Vlaamse regering, en in het bijzonder de minister-president, heeft wel een zeer goede invloed uitgeoefend op de standpunten die de federale regering heeft verdedigd bij het Europese voorzitterschap.

II.3. Tussenkoms van de heer Stefaan Platteau

De heer Stefaan Platteau stelt dat de minister-president een schitterende uiteenzetting heeft gegeven

over de nabeschuwingen bij de Verklaring van Laken, dit vanuit een regionale invalshoek.

Europa komt op een totaal andere wijze tot stand dan bijvoorbeeld met de Verenigde Staten het geval was. Daar was er de oorlog tussen Noord en Zuid. Het is een feit dat met een oorlog alles veel sneller gaat. Als men evenwel ziet waar Europa nu staat in vergelijking met de jaren '50, dan is het duidelijk dat men de laatste jaren in een echte stroomversnelling is terechtgekomen. Dat is positief.

De spreker is het met de heer Patrick Hostekint eens dat de Vlaamse regio en de regio's in het algemeen er niet slecht uitkomen. Op het vlak van de drie Vlaamse prioriteiten werden prachtige resultaten bereikt. Het prestige van België en ook van Vlaanderen is enorm verbeterd, niettegenstaande de aanslagen van 11 september en de nasleep daarvan.

De regio's met wetgevende bevoegdheid worden versterkt. Er zijn verbintenissen aangegaan, en in 2004 moet men met resultaten naar buiten komen. In de Verklaring van Laken wordt erkend dat er georganiseerde regio's bestaan en dat die een eigen leven moeten gaan leiden. Het is positief dat de instellingen dicht bij de bevolking worden gebracht. Ook het doordrukken van het subsidiariteitsbeginsel is een verdienste. Men moet niet alleen naar de tekst van de Verklaring van Laken kijken, maar naar de volledige context en de aangegane engagementen.

De spreker stelt dat het hem verheugt te vernemen dat de heer Giscard d'Estaing aan het hoofd staat van de Conférence des Régions Périphériques et Maritimes d'Europe en dat hij zich in Frankrijk heeft ingespannen om de rol van de regio's te versterken. Ook de heren Dehaene en Amato beschikken over voldoende knowhow op dat vlak. De Verklaring van Laken en het creëren van een Conventie zijn dan ook zeer positieve elementen.

Wat de legitimatie van Europa betreft, is de spreker het eens met de heer Patrick Hostekint dat antiglobalisten eigenlijk idealisten zijn die zich bezighouden met Europa. Het komt erop aan de beweging in goede banen te leiden en de leden bewust te maken van de voordelen van Europa. Men heeft gelijk als men stelt dat er niet voldoende gewerkt wordt op het sociale vlak. Het is de taak van de politieke verantwoordelijken om daaraan iets te veranderen. De betogingen in Brussel en Gent zijn zeer ordelijk verlopen. Ook daardoor heeft België aan prestige gewonnen.

Ook op het vlak van de legitimatie van de EU werden veel initiatieven genomen. De jeugd is steeds meer met Europa bezig. De succesvolle invoering van de eenheidsmunt, die op zich al een half mirakel kan worden genoemd, is in dat verband zeer doeltreffend. Ook de versterking van de kenniseconomie is positief. Uiteindelijk is België goed aan bod gekomen tijdens het voorzitterschap. Het regionale accent werd voldoende gelegd. De heer Romano Prodi stelde dat het Comité van de Regio's bestaat en vrij goed functioneert, maar dat het zichzelf moet waarmaken. De bal werd dus teruggekaatst naar de instelling zelf die nu haar verantwoordelijkheid moet opnemen en zich moet bewijzen. Het Comité van de Regio's wordt duidelijk in de Verklaring van Laken vermeld.

II.4. Tussenkoms van de heer Jacques Laverge

De heer Jacques Laverge stelt dat de legitimatie van de Europese beweging een van zijn bekommernissen is. Bij de oprichting van de Europese Gemeenschap en daarna werd deze legitimatie sterk ondersteund, maar zij leidt thans een stil leven. Vlaanderen heeft inderdaad raden over belangrijke bevoegdheden voorgezeten, maar de uitstraling daarvan was te beperkt. Er werd goed werk geleverd, maar het werd onvoldoende verkocht. Men moet communicatietechnieken hantieren om de prestaties beter uit de verf te doen komen.

De minister-president vraagt of de spreker dan aan andere communicatietechnieken denkt dan aan de klassieke media. De klassieke media zijn volgens de minister-president te beperkt voor dit soort boodschappen. Zij volgen wel de topbijeenkomsten, maar hebben minder belangstelling voor de ministerraden. Men kan de pers moeilijk dwingen om over bepaalde zaken te berichten.

De heer Jacques Laverge merkt op dat de minister-president daarnet stelde dat in de buitenlandse pers meer aandacht was voor het voorzitterschap van de regionale ministers dan in eigen land. De minister-president verduidelijkt dat hij daarmee bedoelde dat landen die zelf geen deelstaten hebben, zich verbazen over het optreden van onze regionale ministers. In *Le Monde* werd hun voorzitterschap als een curiosum opgevoerd. De inhoud van de raden werd ook in het buitenland niet commentariseerd.

De heer Jacques Laverge benadrukt dat de inspanningen ook na het voorzitterschap door de Vlaamse regering moeten worden voortgezet. De Europese beweging moet blijvend worden ondersteund,

te meer daar men in de toekomst met twee zware uitdagingen zal worden geconfronteerd, met name het antiglobalisme en de uitbreiding van de EU. De spreker stelt dat de antiglobalisten ten onrechte als anti-Europeanen worden voorgesteld. Hij is bezorgd over het effect van die verkeerde voorstelling op de jongeren. Die dreigen zich achter de beweging te scharen. De Vlaamse regering moet permanent oog hebben voor dit gevaar. De spreker is tevens bezorgd over de uitbreiding van de EU. Het komt erop aan de voordelen van de verruiming te benadrukken, en niet altijd op het negatieve te wijzen.

De spreker stelt dat de Top van Lissabon zeer belangrijk was voor Europa, omdat deze een versterking van Europa tot gevolg had op verschillende bevoegdheidsdomeinen, met name tewerkstelling, onderwijs, jeugdbeleid, innovatie en onderzoek. Aan deze thema's moet blijvend aandacht worden besteed. Deze versterking brengt evenwel ook risico's met zich mee. Niet iedereen kan deze versnelling aan. Daarom moet men steeds aandacht hebben voor het sociale aspect, en diegenen die op de onderste sporten van de ladder staan, helpen op hun weg naar boven. Voor Vlaanderen is de kennis van de bevolking en de gunstige ligging een sterk wapen voor het Europa van morgen.

Brussel speelt een belangrijke rol als ontmoetingsplaats in Europa. Ook Vlaanderen moet ernaar streven om die rol voor zijn hoofdstad te behouden, en zelfs streven naar een versterking van deze rol. Dit is immers ook in het Vlaamse belang. Brussel biedt tijdelijk een onderdak aan het Europese Voedselagentschap. Wanneer een definitieve beslissing wordt genomen over de locatie van het agentschap, moet Vlaanderen Brussel steunen.

II.5. Tussenkoms van de heer André Denys

De heer André Denys stelt dat hij zich tijdens de algemene bespreking van de begroting in plenaire vergadering wat euforisch heeft uitgelaten over de resultaten van de Verklaring van Laken voor Vlaanderen. De voorzitter suggereerde toen dat hij overdreef en zich nader moest informeren. Dit wenst hij vandaag te doen. De spreker deelt niet het optimisme van de heer Stefaan Platteau. Hij heeft wel respect voor de prestaties van de regering, maar is tegelijk bevreesd voor de toekomstige plaats van de regio's en van Vlaanderen in het bijzonder in het eenwordingsproces.

Het voorzitterschap van een ministerraad beïnvloedt de rating van een regio gunstig. België is evenwel de enige lidstaat die regionale ministers

een raad laat voorzitten. Alleen België heeft voorzetten gegeven om de regio's hun verdiende plaats te geven. De tegenstand van Spanje en Duitsland is opvallend. Men zou toch verwachten dat landen die zo ver staan met hun eigen regionalisering, mee zouden werken aan de Europese ontwikkeling op dat vlak. Het is bovendien niet juist te beweren dat het Comité van de Regio's zichzelf moet waarmaken. Het kan dat niet zonder de steun van de grote lidstaten.

Het verheugt de spreker dat de heer Jean-Luc Dehaene ondervoorzitter van de Conventie wordt. Van de regionale reflex van de heer Giscard d'Estaing is hij niet overtuigd. Hij denkt dat de versterking van de regio's een eenzame strijd wordt als niet meer personen hun steun verlenen.

De spreker heeft vertrouwen in de houding van België als lidstaat van de Unie, maar stelt dat er meer nodig is. Er is ook behoefte aan sterke regio's die de zaak vooruitduwen. Vlaanderen heeft daarin een rol te spelen. In dat verband is het gastheerschap van het Vlaams Parlement ten aanzien van de CALRE een goede zaak. Al mag men daar niet te veel van verwachten. Ook binnen de Europese fracties moet de gevoeligheid voor de regionale bevoegdheden meer aan bod komen.

De aandacht voor het anti-globalisme mag niet worden overdreven. Er is ook een zwijgende meerderheid die niet in beeld komt. Die massa wordt bang voor Europa, omdat Europa via richtlijnen regulerend optreedt in sectoren zonder dat men goed begrijpt waarom.

Tot slot erkent de spreker het enorme belang van de invoering van de euro. Meer dan 300 miljoen mensen gebruiken nu dezelfde munt. Dit is een van de belangrijkste gebeurtenissen van de voorbije decennia.

II.6. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire

De heer Karim Van Overmeire stelt dat het Belgische voorzitterschap min of meer de laatste kans was voor de constitutionele regio's. Spanje – de huidige EU-voorzitter – is de regio's veel minder genegen. Ook alle andere landen die de volgende jaren het voorzitterschap zullen waarnemen, zullen nooit dezelfde positieve instelling hebben ten opzichte van de regio's als België. De analyse van de heer Sarens is correct : het resultaat van het Belgische voorzitterschap voor de regio's met wetgevend bevoegdheid is beperkt. De spreker wil hiermee geen kritiek op de federale of Vlaamse regering uiten. Hij stelt enkel vast dat in België het beeld

van de regio's sterk verschilt van het beeld dat men elders in Europa heeft. De regionalisering elders heeft tot doel het bestuur dichter bij de burger te brengen, in België is de regionalisering doorgevoerd om een nationaliteitenprobleem op te lossen. Dat verschil in uitgangspunt maakt dat het spoor van de constitutionele regio's doodloopt. Het risico bestaat dat men zich in deze commissie focust op de manier waarop Vlaanderen en de deelgebieden kunnen deelnemen aan de Conventie. De Conventie heeft echter geen beslissingsmacht. De volgende IGC zal beslissen en daar zijn enkel de lidstaten vertegenwoordigd. Dat ondergraaft de stelling dat nationale staten in de 21ste eeuw aan betekenis hebben verloren. De macht van de nationale staat om door te wegen op de internationale politieke besluitvorming verschilt duidelijk van de invloed van de regio's en de deelstaten.

Het heeft weinig zin om front te vormen met andere regio's. Vlaanderen zal er dan een aantal zwakke bondgenoten verkrijgen, maar tegelijk ook een aantal sterke tegenstanders. Een aantal lidstaten willen immers niet dat de regio's op Europees vlak naast de soevereine staten mee beslissen. Die tegenstand zal groter worden naarmate de unie zal uitbreiden. In geen enkele van de kandidaat-lidstaten leeft een regiobesef dat enigszins te vergelijken is met dat in België. Indien men er niet voor kiest om van Vlaanderen een eigenlijke lidstaat binnen de EU te maken, moet men trachten om de Belgische specificiteit te laten erkennen, waardoor Vlaanderen en Wallonië mee aan tafel kunnen zitten in Europa.

Wat betreft de democratische legitimatie zijn er enerzijds de staatshoofden en regeringsleiders die vooruit willen met Europa, en anderzijds de zogenaamde antiglobalistische beweging. Daarnaast heeft men de grote massa die niet tegen Europa is, maar ook gehecht is aan de eigen identiteit en de eigen instellingen. Zij willen het bekende niet zomaar ruilen voor het onbekende en voor datgene waar men geen vat op heeft. Elke stap in de Europese eenmaking die recent gezet is, bijvoorbeeld de invoering van de euro en het uitbreidingsproces, was niet mogelijk geweest indien men zich gebaseerd had op een goedkeuring in een referendum. Zelfs wanneer men referenda organiseert, is men niet bereid zich te schikken naar een negatieve beslissing : men organiseert gewoon een nieuw referendum. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een groot deel van de mensen apathisch wordt ten opzichte van deze politieke besluitvorming. Een neen van de bevolking past immers niet in het grote politieke project dat de regeringsleiders en staatshoofden voor Europa in petto hebben.

De vraag is hoeveel Europa we nodig hebben. De spreker gelooft in het belang van een gemeenschappelijk buitenlands beleid en een Europese defensie, maar stelt zich vragen over de zin van een Europese Grondwet. Deze Grondwet dreigt de nationale instellingen op de helling te zetten. De nationale diversiteit moet gevrijwaard worden. Men mag de Verenigde Staten niet als model nemen. Er mag niet meer Europa komen dan wat echt nodig is.

II.7. Tussenkoms van de heer Etienne Van Vaerenbergh

De heer Etienne Van Vaerenbergh stelt dat zijn evaluatie in de eerste plaats is gebaseerd op een conferentie die werd georganiseerd door minister Marleen Vanderpoorten. De uitstraling van Vlaanderen naar Europa was daar zeer positief.

Men mag geen te hoge verwachtingen creëren ten aanzien van Vlaanderen als constitutionele regio. België bevindt zich in een zeer specifieke situatie. In tegenstelling tot bepaalde andere landen zijn de regio's in België verspreid over het hele grondgebied. Dit moet men zo veel mogelijk proberen uit te buiten.

II.8. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter

De heer Luc Van den Brande maakt ten persoonlijke titel enkele opmerkingen. De spreker vindt het belangrijk om een balans op te maken van wat er onder het Belgische voorzitterschap al dan niet is gerealiseerd. Elke deelentiteit moet nadenken over het beleid van de Belgische federatie. Dit is niet helemaal hetzelfde als het beleid van de federale overheid.

De spreker staat positief tegenover de manier waarop België in dialoog is getreden met de anti-globalistische beweging en tegenover het voorstel van Europees aanhoudingsbevel. Hij staat ook ten volle achter de Conventie-methode. De openheid van deze methode houdt wel het gevaar in dat de staats- en regeringsleiders na de beëindiging van de Conventie bepalen welke beslissingen eruit voortvloeien. Sommigen dringen er in dit kader op aan dat er voldoende tijd zou verstrijken tussen de beëindiging van de Conventie en de daadwerkelijke beslissingen.

Op sommige vlakken kon er geen eensgezindheid worden bereikt. Zo zit men op het vlak van het gemeenschapsoctrooi gevangen tussen principes en

pragmatisme. Ook op het vlak van de Europese defensie en het asiel- en migratiebeleid werden geen resultaten geboekt. Het is logisch dat niet alle doelstellingen konden worden gerealiseerd. Het Belgische voorzitterschap met haar zestien prioriteiten was immers, terecht, bijzonder ambitieus.

Het Comité van de Regio's, dat opgericht werd in het Verdrag van Maastricht, is nog steeds geen echte instelling van de Europese Unie. Het staat op hetzelfde niveau als het Economische en Sociaal Comité. Het gaat hierbij niet enkel om een formele discussie. De houding van Spanje tegenover het Comité van de Regio's is gewijzigd. Tijdens de eerste regeerperiode van premier Aznar had zijn meerderheid de steun nodig van de regionaal verkozenen. Intussen heeft premier Aznar echter een absolute meerderheid gehaald, zodat hij de steun van de Basken en de Catalanen niet langer nodig heeft.

Het Comité van de Regio's is vooral tot stand gekomen onder druk van België en Duitsland. Behalve door België, wordt er echter geen druk meer uitgeoefend qua concrete invulling van het Comité van de Regio's en de eigen plaats van de constitutionele regio's in Europa. Men moet ernaar streven om de specificiteit van een lidstaat maximaal ingang te doen vinden in de Europese besluitvorming, zonder dat ze mag ingaan tegen deze besluitvorming. Zo verzet geen enkele lidstaat zich ertegen dat Frankrijk op de Europese Raad wordt vertegenwoordigd door zowel de premier als de president.

De teksten ter voorbereiding van de Conventie vertonen een aantal gebreken. De Duitsers toonden zich voorstander van minder regionale vertegenwoordigers in de Conventie, maar dan wel als effectieve leden. Men moet niet alleen pogen om het Vlaamse standpunt hard te maken in het kader van de Conventie, men moet de globale benadering van de federatie volgen.

III. Antwoorden van de minister-president

De minister-president antwoordt dat Vlaanderen niet het recht heeft om zijn regionaal model aan andere lidstaten op te leggen. Er bestaan in Europa veel vormen van regionalisering en diverse graden van regionale autonomie. Anderzijds zou Vlaanderen wel moeten kunnen aangeven dat het niet door andere lidstaten wil worden geremd in datgene wat in de Belgische grondwet is vastgelegd.

Europa is stapsgewijs totstandgekomen, misschien wat traag, maar men leeft hier toch al vele jaren in

vrede. Met het hanteren van referenda zou men nooit hetzelfde resultaat hebben bereikt. Voordeel van bepaalde maatregelen worden immers vaak pas na verloop van tijd zichtbaar. De minister-president is ervan overtuigd dat de invoering van de euro en de dynamiek die daaruit zal voortvloeien, het Groot-Brittannië onmogelijk zal maken zich zo weigerachtig te blijven opstellen. Dat geldt ook voor andere delicate materies.

De Europese diversiteit op het vlak van taal en cultuur moet inderdaad worden gerespecteerd, maar dat mag niet resulteren in een gevoel van valse geborgenheid. Veel mensen vertonen angst voor grote constructies, maar men mag daar niet op inspelen. Men moet net trachten hen te overtuigen van de meerwaarde van een Europese constructie.

Er is inderdaad nood aan een permanente sensibilisering, maar het is geen sinecure om de media warm te doen lopen voor de inhoudelijke aspecten van Europese ministerraden. De aandacht van de pers gaat al te vaak naar andere zaken dan inhoudelijke aspecten. Denk maar aan de Verklaring van Laken, waarbij in de media overmatig veel aandacht werd besteed aan het niet bereiken van een akkoord over de zetelverdeling van een aantal agentschappen.

In het kader van het Belgische voorzitterschap heeft men gedaan wat men kon. Het zal echter wel steeds een proces van vallen en opstaan blijven. Er moet ook een belangrijk onderscheid worden gemaakt tussen de Europese Unie in theorie en die in de praktijk. Discussies over verdragsteksten en de inbreng van de regio's kunnen dan wel zeer boeiend zijn, de burger is daar meestal niet echt in geïnteresseerd. Maar Vlaanderen groeit intussen in de praktijk uit tot een sterke regio, die samenwerkingsverbanden opstart en netwerken uitbouwt.

De verklaring van de zeven sterke regio's en de vraag van andere regio's om te mogen toetreden, tonen aan dat Europa steeds meer vorm krijgt, waardoor de grenzen van de lidstaten vervagen. De samenwerking tussen steden als Maastricht, Hasselt, Luik en Aken is een dagelijkse realiteit. Europa is daar reeds verder in de geesten van de mensen doorgedrongen dan in de geesten van sommige staatsleiders. Dat geldt ook voor West-Vlaanderen en Nord-Pas de Calais.

De minister-president belooft nogmaals de informatie over de middelen voor het verslag te bezorgen.

De antiglobalistische manifestaties zijn deels ook positief. Het is belangrijk dat er wordt gereageerd, de herrieschoppers buiten beschouwing gelaten. Deze manifestaties zijn een democratische uiting van een sociale bekommernis. Die sociale dimensie vindt men trouwens terug in de besluiten van Lisabon. Veel mensen stellen zich inderdaad de vraag of binnen een grootschalige economische benadering nog wel plaats is voor ecologische en sociale bekommernissen. De minister-president was blij met het initiatief om rechtstreeks met vertegenwoordigers van deze beweging in dialoog te treden. Elk initiatief daartoe van deze commissie is dan ook steeds welkom.

De verslaggever,

De voorzitter,

Stefaan PLATTEAU Luc VAN DEN BRANDE

BIJLAGE

'Het EU-voorzitterschapsbudget : een overzicht'

EU-voorzitterschapsbudget: een overzicht.

Vlaanderen heeft tijdens het Belgisch EU-Voorzitterschap (van 1 juli 2001 tot en met 31 december 2001) meer dan 40 uiteenlopende activiteiten ontplooid: twee formele Raden, de informele Raad Cultuur, drie ministeriële conferenties, enkele horizontale evenementen alsook zo'n 35 door Europa opgelegde ambtelijke vergaderingen dan wel eigen Vlaamse initiatieven (seminaries, workshops, etc.).

Om de praktische organisatie van deze activiteiten mogelijk te maken, legde de Vlaamse regering in het kader van de begrotingsopmaak voor 2001 een centrale provisie aan van 200 miljoen BEF. Deze middelen werden initieel 'geparkeerd' op basisallocatie 12.25 van het programma 12.10 (Algemeen Buitenlands Beleid).

Bij besluit van 16 maart 2001 ging de Vlaamse regering over tot een eerste verdeling van het Voorzitterschapsbudget over de verschillende door Vlaanderen in het kader van het Belgisch EU-Voorzitterschap georganiseerde activiteiten. Binnen de basisallocatie 12.25 werden celkredieten gecreëerd, waardoor elke minister via delegatie toegang werd verleend tot de middelen die nodig zijn voor de organisatie van de onder zijn/haar auspiciën ingerichte Voorzitterschapsactiviteiten. Onder meer om voor de drie ministeriële conferenties in een algehele vertolking (naar elf talen) te kunnen voorzien, keurde de Vlaamse regering bij besluit van 16 november 2001 een lichte verfijning van de budgetverdeling goed.

Een aantal generieke uitgaven werd centraal vastgelegd:

- Elke minister (uitgezonderd minister-president Dewael) ontving forfaitair 1.000.000 BEF voor drukkosten allerhande voor hun voorzitterschapsactiviteiten (minister Landuyt ontving een bijkomend bedrag van 1 miljoen BEF voor de specifieke meerkosten verbonden aan de bijzondere aard van de Raad Toerisme). Voor alle ministers samen werd 9 miljoen BEF vastgelegd.
- Voor alle activiteiten werd een uniform pakket vergadermateriaal aangemaakt. Daarvoor werd 1.000.000 BEF begroot.
- De Vlaamse minister van Cultuur bestelde bij Walter Van Beirendonck ('Fashion in Flanders') een pakket speciaal voor het EU-Voorzitterschap ontworpen geschenken (armband, manchetknopen, sjaals, een dreamglobe, e.d.), voor een totale kostprijs van zo'n 10.000.000 BEF.
- Voor een bijdrage in de kosten voor de globale culturele omkadering van het Voorzitterschap (een officiële openingsmanifestatie in de Muntscouwburg, een publiek openingsspektakel 'Chapeau Europa' op de Brusselse Grote Markt en een fototentoonstelling in het Justus Lipsius-gebouw) werd in totaal 8.500.000 BEF uitgetrokken.
- Voor een multimediale jongerencampagne, die het belang van Europa voor de jeugd in de verf diende te zetten, werd 40.000.000 BEF uitgetrokken, inclusief 17 miljoen BEF voor mediaruimte.
- 16 miljoen BEF werd vrijgemaakt voor persondersteuning. Hiermee werd een viertalige informatiefolder en dito CD-rom over Vlaanderen aangemaakt voor buitenlandse journalisten en delegatieleden. Daarnaast liet de Vlaamse overheid zich hiermee voor veertien geselecteerde evenementen door een extern bureau bijstaan op het vlak van persondersteuning.

Op basis van behoefte en conform een aantal afgesproken begrotingsrichtlijnen (richtprijzen voor lunches, diners, logies, vervoer, vertolking, e.d.) werden de overige middelen over de verscheidene voorzitterschapsactiviteiten verdeeld en toegekend aan de respectievelijk bevoegde ministers. De middelen voor activiteiten die werden georganiseerd onder de auspiciën van eenzelfde minister, werden in beginsel op één celkrediet gebundeld. Elke minister kon vrij beschikken over de middelen op zijn/haar celkrediet.

Hieronder volgt een overzicht van de totale bedragen zoals die op de diverse celkredieten aan de respectieve ministers ter beschikking werden gesteld:

Celkrediet	Begrote middelen
Activiteiten verbonden met mobiliteit (minister Stevaert)	4.000.000 BEF
Activiteiten verbonden met energie (minister Stevaert)	1.800.000 BEF
Activiteiten verbonden met onderwijs (minister Vanderpoorten)	23.472.500 BEF
Activiteiten verbonden met jeugd en cultuur (minister Anciaux)	35.400.000 BEF
Activiteiten verbonden met sport (minister Anciaux)	8.772.500 BEF
Activiteiten verbonden met welzijn (minister Vogels)	2.900.000 BEF
OVAM-activiteit verbonden met milieu (minister Dua)	900.000 BEF
VMM-activiteiten verbonden met milieu (minister Dua)	6.700.000 BEF
Symposium georganiseerd door ALT en AMINAL (minister Dua)	7.800.000 BEF
Activiteiten verbonden met onderzoek (minister Van Mechelen)	11.000.000 BEF
Activiteiten verbonden met toerisme (minister Landuyt)	9.445.000 BEF
Activiteiten verbonden met werkgelegenheid (minister Landuyt)	4.700.000 BEF
Activiteit van de Vlaamse Bouwmeester (minister Van Grembergen)	1.100.000 BEF
Kosten voor geschenken (minister Anciaux)	10.000.000 BEF
Activiteiten aBB/AKV en centrale uitgaven (minister-president Dewael)	66.800.000 BEF
Kosten voor vergadermateriaal (minister-president Dewael)	1.000.000 BEF
Reserve (minister-president Dewael)	4.210.000 BEF

Hieronder volgt een overzicht van de initieel per voorzitterschapsactiviteit toegekende middelen (dit overzicht geeft evenwel mogelijks een licht vertekend beeld van de uiteindelijke uitgaven, doordat elke minister vrij kon beschikken over de middelen op zijn/haar celkrediet en interne herschikkingen binnen de celkredieten mogelijk waren om tegemoet te komen aan onvolkomenheden aan de initiële raming van de kosten):

Voorzitterschapsactiviteit	Begrote middelen
A – GENERIEKE UITGAVEN	
Drukkosten	9.000.000 BEF
Vergadermateriaal	1.000.000 BEF
Geschenken	10.000.000 BEF
Culturele omkadering	8.500.000 BEF
Multimediale jongerencampagne	40.000.000 BEF
Persondersteuning buitenlandse journalisten	16.000.000 BEF
Reserve	4.210.000 BEF
B – FORMELE RADEN	
Formele Raad Onderwijs	0 (EU-begroting)
Formele Raad Toerisme	0 (EU-begroting)
C – INFORMELE RAAD	
Informeel Raad Cultuur	8.000.000 BEF
D – MINISTERIËLE CONFERENTIES	
Onderwijs	6.972.500 BEF
Sport	6.972.500 BEF
Toerisme	7.445.000 BEF
E – HORIZONTALE EVENEMENTEN	
Europees Jaar van de Talen (start- en slotconferentie, campagne)	6.500.000 BEF
Bijeenkomst van het Bureau van het Comité van de Regio's	3.000.000 BEF
Colloquium van de constitutionele regio's	3.000.000 BEF

F – AMBTELIJKE VERGADERINGEN	
> <i>Buitenlands Beleid</i>	
Vergadering Directeurs Internationale Culturele Samenwerking	1.800.000 BEF
> <i>Onderwijs</i>	
Vergadering Directeurs-generaal Hoger Onderwijs	1.700.000 BEF
Vergadering Directeurs-generaal Beroepsopleiding	1.700.000 BEF
Vergadering specifieke onderwijscomités	600.000 BEF
Aanvullend programma Onderwijs	400.000 BEF
Vergadering lerarenopleiding (ENTEP)	600.000 BEF
Europese Expertconferentie 'Innovatieve lerarenopleiding'	900.000 BEF
> <i>Jeugd, Sport en Cultuur</i>	
Randactiviteiten JINT	2.000.000 BEF
Europees Forum voor Sport	800.000 BEF
> <i>Leefmilieu</i>	
Common Forum Bodemsanering	900.000 BEF
Expert Group 'Environmental guidelines and reporting'	800.000 BEF
Expert Group 'Environmental communication'	1.100.000 BEF
Werkgroep PM10-metingen	1.100.000 BEF
> <i>Onderzoek</i>	
Bijzondere Vergadering Groep Onderzoek	1.800.000 BEF
> <i>Werkgelegenheid</i>	
Europass Conferentie	2.300.000 BEF
G – EIGEN VLAAMSE INITIATIEVEN	
> <i>Onderwijs</i>	
Europese Conferentie 'Vakoverschrijdende eindtermen'	2.500.000 BEF
Europese Beurs 'Studenten- en leerlingenparticipatieorganen'	600.000 BEF
> <i>Jeugd, Sport en Cultuur</i>	
Colloquium Jeugd	8.900.000 BEF
Conferentie Cultureel Erfgoed	4.000.000 BEF
Conferentie Tolerantie	3.000.000 BEF
Cultureel Contactpunt Vlaanderen	800.000 BEF
Colloquium 'Boeken brengen mensen samen'	700.000 BEF
Europese Museumconsumenten Conferentie	1.500.000 BEF
> <i>Welzijn</i>	
Colloquium taakverdeling tussen mannen en vrouwen	1.900.000 BEF
> <i>Mobiliteit en energie</i>	
Seminarie verkeerstelematica	3.000.000 BEF
Workshop groenestroomcertificaten	1.800.000 BEF
> <i>Leefmilieu</i>	
Symposium Land-, bos- en tuinbouw in randstedelijk gebied	6.800.000 BEF
Seminarie Dioxines in de lucht	3.500.000 BEF
Expertenvergadering CEN-werkgroep dioxinemetingen	200.000 BEF
> <i>Onderzoek</i>	
Conferentie 'Evaluation of Research'	2.000.000 BEF
Conferentie 'Socio-economic research'	2.700.000 BEF
Conferentie Wetenschapspopularisering	2.900.000 BEF
Symposium 'Rol van KMO's in de luchtvaart'	600.000 BEF
> <i>Werkgelegenheid en Toerisme</i>	
Trivisi-expertenmeeting	1.300.000 BEF
Conferentie 'Lokale besturen en nieuwe dienstwerkgelegenheid'	1.100.000 BEF
> <i>Vlaamse Bouwmeester</i>	
Europees Forum voor architectuurbeleid	1.100.000 BEF

De begrote middelen waren toereikend en na enkele technische verschuivingen van het ene evenement naar het andere werden deze middelen zo goed als integraal gebruikt. De reserve werd aangewend voor bijkomende financiering van onverwachte meerkosten in het kader van de informele Raad Cultuur, voor de organisatie van een concert (een uitvoering van de IXe Symphonie van Beethoven, tevens de Europese hymne) te Mechelen en voor steun aan een conferentie met betrekking tot werknemersparticipaties.